

MAGYAR PAEDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1901. márczius 16-án.

Jelen vannak *Heinrich Gusztáv* elnöklése mellett *Bittenbinder Miklós*, *Bély Mihály*, *György Aladár*, *Gyulay Béla*, *Hegedüs István*, *Kovács János*, *Kovács Rezső*, *Lakits Vendel*, *Miklós Gergely*, *Nagy László*, *Schack Béla*, *Schön József*, *Volenszky Gyula*, *Waldapfel János*, *Zsengeri Samu*, *Trájtler Károly*, utóbbi mint jegyző. Ezekon kívül nagy számban vendégek.

I. Elnök az ülést megnyitja. *Kovács Rezső* felolvassa: «*Jelentés a testi nevelés nemzetközi kongressusáról*» című értekezését. (L. folyóiratunk jövő számában.) Ennek kapcsán a következő indítványt terjeszti elő:

«A M. P. T. méltóztassék a Testi Nevelés Nemzetközi Bizottságának megalakítandó magyar osztályába két tagot kiküldeni, kik az Országos Közegészségi Egyesület és a Magyarországi Tornatanítók Egyesülete 2—2 tagjával egyetemben megalakítják e bizottságot, mely megalakulása után úgy a vallás- és közoktatásügyi, mint a honvédelmi miniszteriumot fölkéri, hogy magát e bizottságban szintén 2—2 tagjával képviseltesse».

A társaság az indítványhoz egyhangulag hozzájárulván, a maga kebeléből a Testi Nevelés Nemzetközi Bizottságának magyar osztályába *Kemény Ferencz* és *Nagy László* urakat küldi ki. Előadónak pedig érdekes felolvasásáért köszönetet mond.

II. *Kovács János*: «*A tanárok javadalmazásának rendszere elvi alapon*» cím alatt tart előadást. (L. folyóiratunk jelen számát.) Az előadást élénk eszmecsere követi. *Elnök* azt hiszi, hogy a hozzászólás előtt be kellene várni, a míg az előadás szövege folyóiratunkban megjelenik. *Zsengeri Samu* kifejti, hogy a kezdő tanárnak nem adna mindjárt nagy fizetést. Bevárandó volna előbb, hogy az illető miként válik be az iskolában. Előadó *Kovács János* megjegyzi, hogy azt a segédtanárt értette, a ki rendes tanári funkciót teljesít, akkor, a mikor már a qualificatiója megvan. Az más kérdés, a mit *Zsengeri* fölvet, t. i. hogy qualifikálnak mikor tekintessék a tanár? akkor-e, a mikor már néhány évi sikeres gyakorlata van, vagy a mikor kezébe adják az oklevelet? *Nagy László* egyenlő alapon kívánja a fizetéseket megszabni és különbséget csakis a qualificatio szerint lehet megállapítani. Egyazon iskolában szolgálóknál azonban ugyanaz legyen a fizetési alap is. A fővárosnál pl. van óraadó, megbizott, segéd- és rendes tanító; a képzőintézetekben is vagy ötféle tanár működik. Az ilyen megosztás rontja a testületi szellemet s azért

helyteleníti a megkülönböztetéseket és a sokféle fokozatot egyazon iskolánál. Ily módon természetesen helyteleníti a rangosztályokba való beosztást is és kívánja, hogy a különböző intézetek tanárainak fizetése egységes alapon rendeztessék. Előadó *Kovács János* megjegyzi, hogy külön javaslatot ez alkalommal nem tett, csak eszmecsérét kívánt indítani. *Hegedüs István* kifejti, hogy előadó akadémikus jellegű, okos eszméket vetett föl s a kérdést magát inkább csak előkészíteni akarta. Felolvasó a tanárnak tisztességes megélhetését állítja föl tételül. Új szempontokat is hozott elő (pl. a családi szempont), a mi igen figyelemre méltó. Éppen ezért az előadásnak nem is lehetett más célja, mint előkészítés, erre nézve pedig külön határozathozatalról szó sem lehet. *Miklós Gergely* éppenséggel nem oszthatja *Zsengeri Samu* nézetét, a kinek állítása szerint a segédtanárnak előbb inaskodnia kellene, mielőtt rendes állásba helyeztetnék. Az oklevél jogot és képességet ad neki is ép úgy helyt állani az iskolában, mint akármelyik tanártársának s éppenséggel nem volna kívánatos a segédtanárt az igazgató esetleges szeszélyeinek kitenni. Elnök *Heinrich Gusztáv* megjegyzi, hogy ha fizetés rendezésről beszélünk, a népiskolai intézményt külön kell választani a többitől. Itt vannak a felekezeti, községi, magán stb. intézetek, melyeket aztán egy kalap alá vonni nem lehet. A középiskolákban a helyettes tanári intézmény sok bajnak forrása. Egyeseket éveken keresztül ott felejtenek valahol, más fiatalabb ember könnyebben tör előre. A helyettes tanárra szükség van, de ne legyen kevesebb a fizetése. Főddolog, hogy a feltételeknek megfeleljen s a qualificatiója meg legyen. Akkor aztán ki is nevezhető tanárnak. Egy megszorítás azonban még ebben is esetben is szükséges. Az államnak meg kell adni a jogot, hogy bizonyos ideig (pl. három évig) a fiatal tanárral rendelkezessék. A kinevezés mindenkor risico. Abból a szempontból kell a kérdést megítélni, hogy az illető bele illik-e a testületbe, városba, körbe, a hova kirendelték. Ha az illetőt azonnal bizonyos helyre kinevezik, az esetleges bajokon már nem lehet olyan könnyen segíteni. Az illető, ha jó helyen van, úgy oda nevezik ki s ekkor véglegesíthető. Ha nincs jó helyen, három éven belül más megfelelőbb helyre rendelhető ki. Szólv tehát a maga részéről mindenesetre megadná a jogot a kormánynak, hogy az illetővel akár együttesen is, állapítsák meg az újabb dispositiókat. Teljesen egyetért előadóval a családi pótlékra vonatkozólag mondott eszméivel. A nemzetnek legjóravalóbb eleme a tanári családokból kerül ki, a hol vom Haus aus tisztességes munkára vannak szoktatva. Éppen ezért szükséges tehát a mutatkozó anyagi hiányt családi jutalékkal helyrehozni. Ez a módja a reparatióknak mindenesetre elfogadhatóbb és idealisabb, mint az összekoldult ingyen koszt, vagy a Tanítók Háza berendezése. E törekvések hálára érdemesek ugyan, de bizonyos, hogy nem méltó módja a fölsegí-

tésnek. A tanügy emberei nem érdemlik meg, hogy ily módon segítsenek bajain. Meg van arról győződve, hogy ez a mostani berendezkedés csak szurrogatum és hogy a dolog helyes megoldása nem fog magára sokat várítani.

Az ülés véget ér.

BEKÜLDÖTT KÖNYVEK.

Békefi Remig dr., A magyarországi káptalanok megalakulása és szt. Chrodegang regulája. Budapest, 1901, Szt. István-Társulat. 49 lap. Ára 1-20 kor.

Dobóczy Lajos, Gazdasági és kertészeti füzetek. III. füzet: kertészet, baromfivédelem. Elemi népiskolák és ismétlő leányiskolák használatára. 5-dik kiadás. Budapest, 1901, Lampel (Wodianer), 41 lap. Ára kötve 40 fillér.

Koltai Virgil dr., Az oktató mese és szemelvények magyar mese-írókból. Budapest, 1901, Athenæum: az Iskola könyvtár kötete. 108 l. Ára kötve 1-40 K.

Magyar Könyvtár, szerkeszti *Radó Antal*, Budapest, Lampel R. (Wodianer). Egy füzet ára 30 fillér.

213. *Multatuli*, Száidza és egyéb elbeszélések; hollandból fordította *Gábor Ignác*. 68 lap.

214—215. sz. *Shakspeare*, Othello, fordította *Mikes Lajos*. 126 lap.

216. sz. *Zerinvári Zrínyi Miklós* gróf, Az török áfium ellen való orvosság, avagy az töröknek magyarral való békessége ellen való antidotum. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta *Ferencki Zoltán*. 64 l.

217. sz. *Bárony István*, Szól a puska; természeti képek és vadásztréfák. 69 l.

218. Angol elbeszélők tára: *Philips, Merrick, Becke*. Fordította *Marquis Géza*. 67 l.

223. *Mikszáth Kálmán*, A jó palócok. I. füzet, 64 lap.

224. Ugyanaz. II. füzet, 65—138. l.

230. *Petőfi Sándor* elbeszélő költeményei (Szerelem átka, Tündérialom, Salgó, Szilaj Pista, Szécsi Mária). Bevezetéssel ellátta *Radó Vilmos*. Telegdy és Neogrady rajzaival. 71 l.

231—232. *E. Rostand*, Cyrano de Bergerac, dráma 5 felv. Fordította *Ábrányi Emil*. 184. l.

235. *Petőfi Sándor* költeményei. Románccok. Bevezetéssel ellátta *Lenkei Henrik*. Akantisz V. képeivel. 67 l.

Némethy Károly dr., Földrajz, a középiskolák használatára. I. füzet: Magyarország, 4-dik átdolgozott kiadás. Budapest, 1901, Stephaneum, szerző kiadása. 118 rajzzal, 128 lap. Ára kötve 2-40 K.

Orosz Alajos, Német-olvasó és gyakorlókönyv teljes nyelvtannal; közép- és polgári iskolák számára. 2-dik javított és bővített kiadás. Budapest, 1901, Athenæum. 255 l. Ára 2-60 K.

Hivatalos nyugtázás.

Radó Vilmos, rendes tag, a felajánlott összegből fizetett 20 koronát; *dr. Károly Gy. Hugó*, rendes tag 20 koronát. .

Tagdíjat fizettek:

1895. évre: *Weszely Ödön* Budapest (1896., 7., 8. és 9-re is), *Heckinger István Pécs*.

1896-ra: *Kőrösi Henrik* Budapest (1897-re is):

1897-re: *Acsay Antal* (1898., 9. és 1900-ra is), *Szentjóbý Kálmán* Debreczen.

1898-ra: *Szabó Péter* Budapest, *Ritter József T.-Gyarmata* (1899-re is), *Csáp Sándor Károlyfalva* (1899 re is), *Pethe Ferencz Eperjes* (1899. és 1900-ra is), *Kardos Ferencz Baracska*, *Csánki József Zalathna* (1899-re és 1900-ra is), *Ónody Gusztáv Erzsébetfalva*.

1899-re: *Snasel Ferencz* Budapest (1900. és 1901-re is), *Szabó Péter* Budapest.

1900-ra: *Teveli Mihály Körmöczbánya*, *Császár Elemér* Budapest; *Schön József* (1901-re is), *Kálmán Miksa Pécs*, *Szücs Lajos Zenta* (1901-re is), *Siroky Imre Miskolcz*, *Kara Győző Arad*, *Paulay Ödön Pécs* (1901-re is), *Rác Gyula* Budapest (1901-re is), *Takáts Elek Topolya*, *Theisz Gyula* Budapest, *Miklós Gergely* Budapest, *Hódossy Béla Sárospatak* (1901-re is), *Kun László Kunágota* (1901-re is), *Abafi János Gyula* (1901-re is), *Wargha Samu Deáki*, *Szabó József Derecske* (1901-re is).

1901-re: *Vangel Jenő* Budapest (1902. és 1903-ra is), *Szathmáry Sándor K.-Halas*, *Erdős István P.-Besztercze*, *Hodinka Ágost Sárospatak*, *S. Nagy Lajos Szeged*, *Ludaics Száva Mohol*, *Hajkó László Brassó*. *Alszeghy Alajos Csáktornya*, *Küzdý S. Géza Kübekháza*, *Miskovits János N.-Kikinda*, *Simon Béla Pécs*, *Vámos Imre Ujbánya*, *Kardos Czelesztin Pannonhalma*, *Faragó Márton Győr*, *Vozáry Miksa Besztercebánya*, *Bán József N.-Kanizsa*, *Ormay Sándor* Budapest, *Bandura László Hermánd*, *Eltscher Simon Nyiregyháza*, *Horváth Mátyás Tárkány*, *Szántó Kamill Baja*, *Koleszár Lajos B.-Hunyad*, *Posch Jenő* Budapest, *Danczer Béla* Budapest, *Péter János Pécs*, *Bacsányi József Igló*, *Szováthy Lajos Pápa*, *Bulc Tivadar Belényes*, *Klingenberg Pécs*, *Cserép József* Budapest, *Molnár Károly Udvarhely*, *Schmidt Antal Pozsony*, *Szabó József Arad*, *Gönczy Lajos Udvarhely*, *Czvajna József Besztercze*, *Tomory Imre Munkács*, *Molnár Albert Besztercze*, *Mázy Engelbert Kőszeg*, *Karai Sándor* Debreczen.

Budapest, 1901. május 1.

Dr. Gyulay Béla,
pénztárnok.

V., váczi körút 58.